

**A Jászalsószentgyörgyi erdő (HUHN21162)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Debrecen
2021.

Készítette
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner
BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
Bogland Természet-, és Környezetvédelmi Betéti Társaság
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

Vezető szakmai koordinátor
Kapocsi István

Szakmai koordinátor
Dr. Müller Zoltán
Kiss Béla
Lesku Balázs

Vezető természettudományi szakértő
Dr. Gulyás Gergely

Vezető agrárgazdálkodási szakértő
Hasznosi László

Közreműködő szakértők

Dr. Gulyás Gergely
Horváth Dénes
Hődör István
Kovács Tibor
Lukács Attila
Sulyok József
Dr. Sum Szabolcs
Szabó Gyula
Tóth Pál
Juhász Tibor
Tokaji Kitti

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2021.

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll.
A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai	6
1.1. Név	6
1.2. Azonosító kód.....	6
1.3. Kiterjedés	6
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	6
1.4.1. Jelölő élőhelyek	6
1.4.2. Jelölő fajok.....	6
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák.....	7
1.7. Tervezési és egyéb előírások	7
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	7
1.7.2. Településrendezési eszközök	7
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek.....	7
1.7.4. Tájégségi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek	7
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	7
1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv	7
1.7.7. Egyéb tervek	8
2. Veszélyeztető tényezők.....	9
3. Kezelési feladatok meghatározása	12
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	12
3.2. Kezelési javaslatok	12
3.2.1. Élőhelyek kezelése	12
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	15
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	15
3.2.4. Kutatás, monitorozás	15
3.2.5. Mellékletek.....	16
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	18
3.3.1. Agrártámogatások.....	18
3.3.2. Pályázatok	22
3.3.3. Egyéb.....	22
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	23
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	23
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	23
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	24

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Jászsalsószentgyörgyi erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN21162
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	24,52 ha
--------------------------------	----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és állatfajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2019. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 1530* - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak
- 91I0* - Euro-szibériai erdőssztyeppölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.)

*: *kiemelt jelentőségű jelölő élőhely*

1.4.2. Jelölő fajok

- Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

1.5. Érintett települések

Jász-Nagykun-Szolnok megye: Jászsalsószentgyörgy

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége(%)
		(ha)	(%)	
Jászsalsószentgyörgy	Jász-Nagykun-Szolnok megye	24,52 ha	100,00%	0,51%

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A tervezési terület nem érint különleges madárvédelmi területet.

A tervezési terület teljes területe (95,52%) az Országos Ökológiai Hálózat ökológiai folyosó övezetének része.

<u>Típus</u>	<u>Kód</u>	<u>Név</u>	<u>Átfedés</u> (ha)	<u>Átfedés</u> (%)	<u>Kapcsolódó</u> <u>jogszabály száma</u>
országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezet	OF	-	23,42 ha	95,52%	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területre rendezési tervéről 2018. évi CXXXIX törvény.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területre természetvédelmi kezelési terv nem vonatkozik.

1.7.2. Településrendezési eszközök

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területrendezési tervről szóló 3/2020.(V. 13.) önkormányzati rendelet

Jászsalsószentgyörgy Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 19/2011. (XII. 1.) önkormányzati rendelete Jászsalsószentgyörgy község Helyi Építési Szabályzatáról.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Szolnok-Jászsági erdőtervezési körzeterdőterve (érvényes: 2029.) Határozat ügyiratszama: HB-03/ERD/01283-3/2019.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

Jászsalsószentgyörgyi erdő kiemelt természetmegőrzési terület a Duna-Tisza közti Vadgazdálkodási táj Jászsági Vadgazdálkodási tájegységébe tartozik. A tájegység vadgazdálkodására a Duna-Tisza közti Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 11/2018. (VII. 3.) AM rendeletben foglaltak az irányadóak.

Jelenleg vadászatra jogosult nincs nyilvántartásba véve.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A területen halgazdálkodási vízterület nem található, így halgazdálkodási terv sem vonatkozik rá.

1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

2-10 Zagyva alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve – Közreadta a KÖTIVIZIG és a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság. Elfogadás dátuma: 2016. április. Érvényes: 2027-ig.

(<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149> alapján)

1.7.7. Egyéb tervek

Nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) fajmegőrzési terve. Környezetvédelmi és Vízügyi
Minisztérium, Természetvédelmi Hivatal, 2004.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy; M= közepes; L= kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B06	fakitermelés	M	17,21	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>): A nem természetkímélő erdőgazdálkodás (pl. egészségügyi termelések) az élőhely degradációját vagy akár megszűnését is eredményezheti.
B07	lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is	M	17,21	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>): Az erdők természetességének csökkenéséhez vezethet.
I02	egyéb idegenhonos inváziós fajok	M	17,21	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>): Az erdők természetességének csökkenéséhez vezethet, szélsőséges esetben az élőhely megszűnését is eredményezheti a fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) terjedése.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	L	nem adható meg	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>): Az erdők természetességének csökkenéséhez vezethet, szélsőséges esetben az élőhely megszűnését is eredményezheti a bálványfa (<i>Alianthus</i>) terjedése.
I04	problémát jelentő őshonos növény- és állatfajok	L	1,18	1530*-Pannon szikes sztyeppék és mocsarak: A természetesség csökkenéséhez vezethet, szélsőséges esetben az élőhely megszűnését is eredményezheti. Ebben az esetben a közönséges nád (<i>Phragmites australis</i>) és a kökény (<i>Prunus spinosa</i>) terjedése jelent problémát.
N02	aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	17,21	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>): A globális klímaváltozás hatására a száraz időszakok hosszabbodása a természetes felújulási folyamatokat hátráltatja, a felújulási képesség csökken, így közvetve, hosszabb távon az élőhely degradációját segíti elő.
L02	fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében	L	1,18	1530*-Pannon szikes sztyeppék és mocsarak: A természetesség csökkenéséhez vezethet, szélsőséges esetben az élőhely megszűnését is eredményezheti. Ebben az esetben a közönséges nád (<i>Phragmites australis</i>), a kökény (<i>Prunus spinosa</i>) és más őshonos cserjefajok terjedése vezet a nyílt élőhelyek eltűnéséhez.

Kód	Potenciális veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy; M= közepes; L= kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B09	tarvágás	M	17,21	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>): Az esetleges tarvágások az élőhely kiterjedésének csökkenését eredményezhetik.
B17	erdészeti talajművelési és egyéb talajkezelési gyakorlatok	M	17,21	91I0*-Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>): Az esetleges tarvágásokat követő teljes talajelőkészítés még akkor is gátolja az élőhely esetleges újbóli megjelenését, ha a felújítás megfelelő fa- és cserjefajok alkalmazásával történik.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések:

A Jászsálszentgyörgyi erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A megjelölt prioritások szerinti célállapot megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen, különös tekintettel az ott előforduló, jelentős értéket képviselő védett fajok igényeire.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A területen található erdők esetében a véderdő funkciót előtérbe helyezése a gazdasági rendeltetéssel szemben.
- Az erdők fokozatos átvezetése valamely folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódra (tarvágás, teljes talajelőkészítés és tuskózás mellőzése).
- Tájidegen fafajú állományok fokozatos átalakítása természetszerű erdőállományokká.
- A természetszerű erdőkben az erdészeti beavatkozások esetében idős, odvasodó faegyedeket, valamint holt faanyagot is megőrzése.
- A gyepterület jelenlegi állapotának fenntartását célzó legeltetési/kaszálási rendszer kidolgozása, mely figyelembe veszi a nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) állományainak ökológiai érdekeit is (sziki kocsord (*Peucedanum officinale*) állományának megtartása, növelése).

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, fajvédelmi, és részben az élőhelyrekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységek (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). A közösségi jelentőségű élőhelyekre és fajokra vonatkozó kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat. „A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4. § 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat,

valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhöz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.”

A Jászalsószentgyörgyi erdő Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 1 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5 mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egység lehatárolása a 2015-ben tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A kezelések, beavatkozások gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekinthető, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Magyar kőris és kocsányos tölgy alkotta erdők, fiatal magyar kőris ültetvény, akácos kőrises, valamint kőkényes cserjések és ezek tisztásain lévő sziki kocsordosok, ecsetpázsitos rétek és ezek nádasodó-cserjésedő állományai. Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott területek kiterjedése 20,8 hektár. Szintén a kezelési egységbe tartozik az a 3,7 hektáros terület, ami nem szerepel az Országos Erdőállomány Adattárban, de szintén a fenti élőhelyekkel jellemezhető.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): alföldi zárt kocsányos tölgyesek (L5); őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC); nyílt lösztölgyesek (M2); őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (RDb); galagonyás-kőkényes-borókás száraz cserjések (P2b)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen üde gyepek (OB); szikes rétek (F2); kocsordos-őszirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek (F3)
- Natura 2000 élőhelyek: Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*); Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*) (91I0*)
- Érintett erdőrészek: Jászalsószentgyörgy 11D, 11A1, 11B, 11A2, 11E2, 11E3, 11E4, 11E5, 11F, 11TI1, 11TI3, 11E1, 11TI4, 11C, 11TI5
- Védett természeti területet érintő erdőrészek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: fátyolos nőszirm (*Iris spuria*), sziki kocsord

(*Peucedanum officinale*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A Natura 2000 terület erdeinek domináns fajai jelenleg a kocsányos tölgy (*Quercus robur*), a magyar kőris (*Fraxinus angustifolia ssp. danubialis*), valamint a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*). A jelenlegi erdők körzeti erdőtervben rögzített célállománya kocsányos tölgyes, vagy kőrises – kocsányos tölgyes. A célállomány megváltoztatása hosszú távon sem javasolt. A tisztások megőrzése érdekében javasoljuk az erdei tisztások kis legelőnyomással történő legeltetését (legalább 2-3 évente). A tisztások kiterjedésének megtartása, esetleges növelése szükséges, elsősorban a galagonyás-kökényes-cserjések száraz cserjések rovására. A sziki kocsord (*Peucedanum officinale*) állományának megőrzése érdekében szükséges a cserjés terület visszaszorítása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Erdők esetén a „VP4—12.2.1-16 – Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” VP felhívás.

Szolnok-Jászsági erdőtervezési körzeterdőterve (érvényes: 2029.) Határozat ügyiratszám: HB-03/ERD/01283-3/2019.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.

b) Javasolt előírások:

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeleiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03)
- A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása. (E12)
- A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. (E16)
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18)
- A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása. (E27)
- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása. (E29)
- Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése. (E33)
- Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása. (E36)
- Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal. (E51) /Megjegyzés: kocsányos tölgy (*Quercus robur*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), mezei szil (*Ulmus minor*), fehér nyár (*Populus alba*), fekete nyár (*Populus nigra*)/

- Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lág- és fásszárúak továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, száruzás) történő megakadályozása. (E83)
- Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével. (E94)
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01)
- Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani. (VA02)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós javaslatot nem teszünk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységhez tartozó erdők 17,21%-a a 91I0*-Euro-szibériai erdőssztyeppölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*) közösségi élőhelytípusba sorolható. Állományaik hosszú távú fenntartásához, jelenlegi állapotuk megőrzéséhez, természetességük további csökkenésének megakadályozásához az erdőgazdálkodási tevékenységre vonatkozó önkéntesen vállalható javaslatok betartása indokolt. Egyéb, természetközelibb erdőtípusba be nem sorolható erdők tekintetében a hatályos körzeti erdőterv által meghatározott célállomány elérése javasolt. A tölgyes és tölgyes-körises állományok megfelelő kezelése (önkéntesen vállalható előírások) számos közösségi jelentőségű rovarfaj, így a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) és a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) állomány nagyságának megőrzését is szolgálja. Az álló és fekvő holtfa, valamint az idős és böhöncös faegyedek kímélete az előbb említett közösségi jelentőségű rovarfajok élőhelyének hosszú távú fenntartását, megőrzését is elősegíti. A tisztások fenntartása, és így a sziki kocsord (*Peucedanum officinale*) állományának megőrzése a jelölő nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) megőrzése miatt lényeges.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció nem tartalmaz.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Speciális fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

A kezelési egységek közül a KE-1 kezelési egység által érintett fajok a következők: nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*).

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelytérképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2016-ban készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2016-os felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

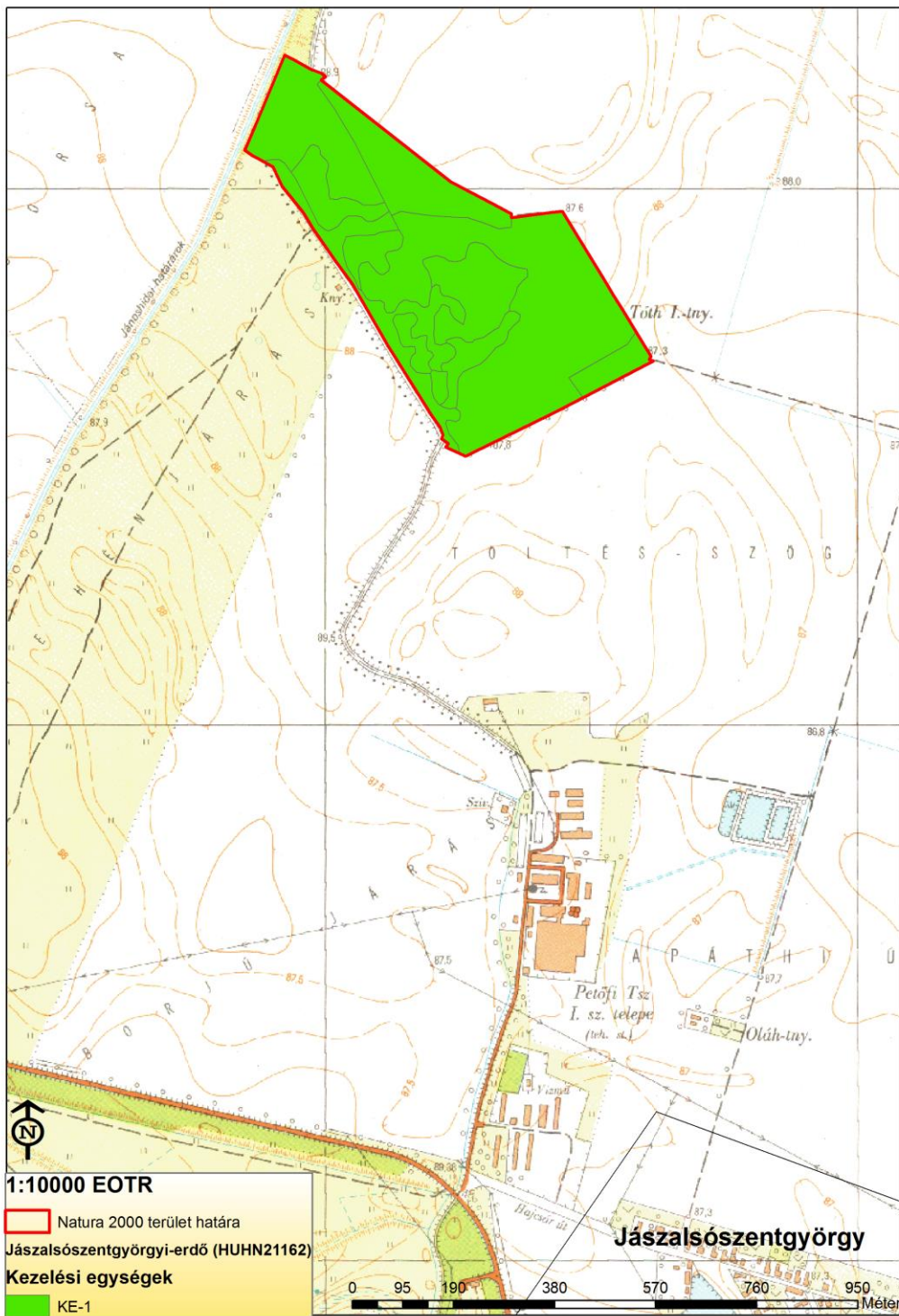
A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A **jelölő élőhelyek** monitorozására javasolható 5 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhelyek (1530*-Pannon szikes sztyeppék és mocsarak, 9110*-Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*)) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű erdőkre és gyepekre vonatkozó módszertan.

Javasolt a **nagy szikibagoly** (*Gortyna borelii lunata*) állományának NBmR módszertan szerinti monitorozása, 5 évente.

3.2.5. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek megjelenítése.

A tervezési terület kezelési egységei. 2016. 11. 03.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

Ezen túl a terület teljes egészében az országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezetének része is egyben (ld. 1.6. fejezet).

A Natura 2000 terület erdeinek mindegyike magántulajdonban található.

A teljes tervezési terület Országos Erdőállomány Adattárban lehatárolt erdőt fed le, a MePAR blokk mezőgazdasági támogatható területet nem érint.

A tervezési területen nem található a Hortobágyi Nemzeti Park vagyonkezelésében lévő terület.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek

Általános bevezető

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai

megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan jogcím elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 jogcím mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrésztlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer 2014. évi adatok alapján a Jászalsószentgyörgyi erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Jászalsószentgyörgy közigazgatási területét érintve egyetlen fizikai blokkban található. A tervezési terület legnagyobb részben erdőterületnek minősül, így azon mezőgazdasági tevékenységeket nem folytatnak. Az azonosítók évenként változnak, így a táblázat csak tájékoztató jellegű. A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) legfrissebb adatai a <https://www.mepar.hu/> honlapon érhetőek el.

MEPAR Blokkazonosító	Teljes terület (ha)	Támogatható terület (ha)	KAT
UMXD5-7-14	24,53	0,00	0

A fizikai blokkban gazdálkodók számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Kötelező földhasználati előírások ellenértékéként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések:
Létezik a Vidékfejlesztési program keretében erdős területekre vonatkozó „VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” támogatás is. A Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott, magánjogi tulajdonban lévő Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz a felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezésére az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente, változó összegű kompenzációs támogatás igényelhető.

Erdő-környezetvédelmi kifizetések:

A Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett „VP4-15.1.1-17 - Erdő-környezetvédelmi kifizetések” pályázat célja a tudatos erdő-környezetvédelmi gazdálkodási módok elterjesztése, a fafajok adaptációs készségének növelése, az egyes területeken az erdőtípus, fafaj-összetétel, illetve gazdálkodási mód megváltoztatása. A kiírás alapján kizárólag magánjogi erdőgazdálkodó és települési önkormányzat kaphat támogatást a jogerős erdőtervvel rendelkező, Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőrésztben történő örökös erdőgazdálkodásra, erdőállományok kézimunka igényes ápolására, illetve természetkimélő anyagmozgatásra.

Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

A „VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18)” pályázat célja egyrészt a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése, másrészt az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza.

Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása

A VP5-8.2.1-16 számú felhívás célja a fásítások, mezővédő erdősávok rendszerének kialakítása, fás legelők területének növelése a jelenlegi erdőzónában és az alföldi erdőssztyepp területeken, hozzájárulva a mezőgazdasági és az állattenyésztési termelékenység növeléséhez.

Erdősítés támogatása

A VP5-8.1.1-16 számú célja a klímaváltozás hatásainak csökkentése, a szél és vízerózió elleni védekezés, valamint a faanyag, mint környezetbarát nyersanyag és megújuló energiaforrás iránti növekvő igény kielégítése érdekében az erdőterület növelésének támogatása.

Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A VP5-8.5.1.-16 számú felhívás a meglévő erdő természetességi állapotához képest magasabb természetességi állapotú, vagy a sarjeredetű állomány helyett magasabb ökológiai értékű, legalább azonos természetességű, nem sarj eredetű állomány létrehozását kívánja előmozdítani.

Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése

A VP4-15.2.1.1-16 számú felhívás célja a klíma rezisztens fafajok biztosítása, fafajaink evolúciós potenciáljának fenntartása a genetikai változatosság megőrzése a fafajok alkalmazkodóképességének érdekében.

Erdészeti, genetikai erőforrások fejlesztése

A VP4-15.2.1.2.-17 számú felhívás célja a magyarországi erdészeti fafajok genetikai erőforrásainak megőrzésével a meglévő genetikai változatosságot, mint az alkalmazkodóképesség alapját és fafajaink evolúciós potenciálját hosszútávon megvédi és fenntartja.

Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése

A VP5-8.3.1-17 számú erdőgazdálkodás biztonsága érdekében szükséges fokozott figyelmet fordítani az erdőtüzek kialakulásának megelőzésére – a pályázati felhívás ehhez biztosít megfelelő támogatást.

Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

A VP5-8.4.1.-16 számú támogatás célja az erdőtüzek vagy egyéb természeti katasztrófák – az éghajlatváltozással összefüggő eseményeket is beleértve és a katasztrófaesemények által károsított erdőgazdálkodási potenciál helyreállítása.

Erdei termelési potenciál mobilizálót szolgáló tevékenységek

A VP5-8.6.2-16 számú felhívás célja az erdők gazdasági értékének növelése olyan erdészeti beavatkozásokkal, amelyek által az erdők nagyobb mértékben képesek ellátni gazdasági értékteremtő funkciójukat.

Ide kell érteni azokat a beavatkozásokat is, amelyek hatásai nem azonnal, hanem a jövőben várható fahasználatok során tapasztalhatók.

Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése

A VP4-8.5.2.-17 számú felhívás célja, hogy a magyar erdők közjövőinek ingyenes elérhetőségének lehetősége jelentősen bővüljön.

Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

A VP5-8.6.1-17 számú felhívás célja az erdőgazdálkodás hatékonyságának javításához és a természetközeli erdőgazdálkodási módok elterjedéséhez szükséges eszközök és géppark kialakításának ösztönzése, valamint az erdei termékek és melléktermékek gazdasági hasznosításához szükséges elsődleges feldolgozást szolgáló gépek és berendezések biztosítása, beleértve a lokális megújuló energiarendszer kiszolgálást, faipari feldolgozás előkészítését szolgáló gépeket, technológiát is.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások:

A Vidékfejlesztési Program keretében a „VP4-4.4.1-16. - Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások” pályázat alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

Ugyancsak a Vidékfejlesztési Program keretében van lehetőség pályázni Vízvédelmi célú nem termelő beruházások kivitelezésére. A „VP4-4.4.2.1-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése”, illetve a „VP4-4.4.2.2-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése” támogatások alapvető célja területi vízvisszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása, mind az éghajlatváltozással összefüggő problémák minimalizálása, mind a biodiverzitás megőrzése, mind a vizeink mennyiségi és minőségi védelmének biztosítása céljából.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyep- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés, azonban egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés nincs hatályban. Ebből adódóan nincsenek speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további javítása érdekében javasolható, hogy támogatást lehessen igényelni olyan mezőgazdaságilag nem hasznosított területeken, ahol néhány fontos beavatkozással jelentős természeti értékek fenntartását lehet elősegíteni (pl. invazív növények irtása, vízelvezetés megszüntetése stb.) Ezek többnyire olyan élőhelyek, ahol épp a gazdálkodás hiánya teszi lehetővé a közösségi jelentőségű értékek fennmaradását.

Mivel ezek a területek rendszerint nem támogatható területrészek, így a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

Az erdőterületek vonatkozásában a jelenlegi természetvédelmi szempontokat elősegítő támogatási rendszer szinte kizárólag magánerdőgazdálkodók számára elérhető. Támogatás igénybevételére nem jogosult önkormányzat, költségvetési szerv, valamint az a gazdálkodó szervezet, amelyben a Magyar Állam tulajdoni hányada eléri vagy meghaladja az 50%-ot. Szükséges lenne ezért olyan támogatási formákat és konstrukciókat kidolgozni és alkalmazni, amelyek állami erdőkben is lehetővé tesznek bizonyos – erdőgazdálkodási, továbbá nem is okvetlenül az erdőgazdálkodás szűken vett körén belül értelmezhető, de erdőterületen történő – beavatkozásokat.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is. A problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene venni a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni, az inváziós fajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatos pályázat nincs folyamatban, sem tervezési fázisban.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Ld. a 3.4.2. pont alatti táblázatban.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszközök	Kommunikáció címzettjei	Időpont, helyszín	Egyéb információ
Egyeztető fórum	<ul style="list-style-type: none"> gazdálkodók a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói a Natura 2000 területen illetékeségi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2016.11.23. (Jászsalsószentgyörgy)	Résztevők száma: 12
Önkormányzati közzététel	<ul style="list-style-type: none"> gazdálkodók a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói a Natura 2000 területen illetékeségi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2016.11.14-24. (Jászsalsószentgyörgy)	Kifüggesztés darabszáma: 1
Honlap	<ul style="list-style-type: none"> gazdálkodók a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói a Natura 2000 területen illetékeségi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2016.11.10.-től meghatározott ideig letölthető volt.	http://www.e-misszio.hu/n2
Érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	<ul style="list-style-type: none"> a Natura 2000 területen illetékeségi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok 	2016.11.10-16. között	Kiküldött értesítések darabszáma: 88 levél+89 e-mail

A társadalmi egyeztetés szervezése, lebonyolítása, tartalma és eredménye:

1. Az egyeztető fórum időpontjának és helyszínének egyeztetése megtörtént az érintett szakmai tervezőkkel, természetvédelmi örökkel és a tájegységvezetővel, valamint a fórum helyszínének otthont adó Jászsalsószentgyörgy község Polgármesteri Hivatalával (2016. november).
2. A fenntartási terv letölthetővé vált és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációban résztvevő E-misszió Egyesület honlapján (2016.11.10.).
3. Az érintett önkormányzat (Jászsalsószentgyörgy) 2016.11.14-24. között 10 napra kifüggesztette a fenntartási tervet.
4. Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról, a terv véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és/vagy e-mailben) értesítésre került. Az értesítő levelek célcsoportok szerinti egyedi összeállítással kerültek kiküldésre (2016.11.10-16. között) és tartalmazták a véleményezéshez szükséges információkat (terület kód, név, érintett települések, véleményezési határidők, egyeztető fórum időpontja stb.). A címzettek köre, az értesítés módja, a tőlük érkezett válaszok, valamint a rájuk adott tervezői válaszok a 4. sz. mellékletben találhatóak.
5. Az érintettek felé meghirdetett időpontban és helyszínen, 2016.11.23-án, 10.00 óra kezdéssel, Jászsalsószentgyörgy község Faluházában (5054 Jászsalsószentgyörgy, Fő út 70/a.) az

egyeztető fórum megtartásra került, melyről emlékeztető és fotódokumentáció készült. A fórumon 12 fő vett részt.

6. A beérkezett véleményeket és észrevételeket a kommunikációban közreműködő szakértő összefoglalta, és a tervekészítő, valamint a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság részére eljuttatta.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Társadalmi egyeztetést követően 8 címzett részéről érkezett visszajelzés a Natura 2000 fenntartási tervvel kapcsolatban.

A véleményezők között voltak országos, régiós, megyéken túlnyúló, megyei hatáskörű szervek, valamint önkormányzat és magántulajdonos is. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság részt vett a fenntartási terv egy részének elkészítésében.

A legfontosabb beérkezett vélemények a 3.4.3.1. táblázatban láthatóak.

3.4.3.1. A legfontosabb beérkezett vélemények:

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (- Ismerteti a KÖTIVIZIG területi érintettségét. - Jelzi, hogy a fenntartási terv az 1995. LVII. trv. 3.§ (2) b. és 120/1999. Korm. rend. 5.§ 1-8 szerinti feladataikat nem akadályozhatja. - A 83/2014. Korm. rend. 2.§ c) pontja szerint 3 méteres parti sáv szabadon hagyandó. Ismerteti a 3. és 4. § szerinti előírásokat. - 1.7.6 fejezet vízgyűjtőgazdálkodás része aktualizálást igényel. - A tervet a kért kiegészítések után elfogadásra javasolja. - A terv egyeztetésében, módosításában, véleményezésében továbbra is részt kíván venni. - Tájékoztatást kér az elfogadott dokumentációról.)	levélben	részben	Az 1.7.6 fejezetet aktualizáltuk a megadott forrás alapján. A fenntartási terv önkéntesen vállalható előírásai az 1995. LVII. trv. 3.§ (2) b. és 120/1999. Korm. rend. 5.§ 1-8 szerinti üzemeltetési, fenntartási feladatokat a tervekészítő véleménye szerint nem akadályozzák.
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal, Műszaki Engedélyeztetési és Fogyasztóvédelmi Főosztály, Bányászati Osztály	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (- 3.4.2. fejezetben hiányzik a tételes felsorolás - A terv érint bányászati érdekeltségű területeket és koncesszióra kijelölt területeket, amelyek felsorolása hiányzik. Ezekről külön levélben tájékoztatást ad.	levélben	részben	A 3.4.2 fejezethez tartozó 4. számú mellékletben feltüntetésre került a tételes felsorolás. Tájékoztatásuk szerint (levélük melléklete alapján) bányászati jogosult nincs ezen a területen. A terv földtani/geológiai

		<ul style="list-style-type: none"> - A terv földtani/geológiai szempontból megalapozatlan. - Az üzemelő földgázelosztó, szállító és széndihidrogén szállító vezetésekről hiányzik leírás. 			<p>szempontból történő kiegészítése megvalósult.</p> <p>Az üzemelő földgáz szállító és széndihidrogén szállító vezetésekre vonatkozó leírást a terv 1.3.3.6.pontja tartalmazza. A FÖGÁZ Zrt. a terület fenntartási tervének elkészültéig nem reagált a természetmegőrzési területen üzemelő földgázelosztó vezetékekkel kapcsolatos megkeresésre. Meglévő információink alapján a tervezési területet nem érintik földgázelosztó vezetékek. (https://ekozmu.e-epites.hu/alkalmazas/kozmu-uzemelteto/menu/terkep/taje-koztatas)</p>
<p>Azon földrészeket magán tulajdonosai, amelyek a tervezési területen belül érintettek a jelölő élőhelyeket és fajokat, valamint kiemelt természeti értéket és/vagy konfliktusforrást hordozó, természetvédelmi szempontból legfontosabbnak ítélt területekben (14 levél), valamint egyéb helyi és térségi érintettek, akik az egyeztető fórumon részt vettek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum 	<p>Igen</p> <p>(- Nem értesültek róla, hogy Natura 2000 a terület, arról sem, hogy lehet támogatást igénybe venni, és a tulajdoni lapon sem szerepel a Natura 2000 besorolás.</p> <p>- Miért ugyanaz a szabály vonatkozik a kőrésre és a tölgyre? A kőrésre más kellene vonatkozzon.</p> <p>- Az amerikai kőrös 15-20 éven belül el fogja nyomni a többi fajt.</p> <p>- A területre szennyvizet vezettek a közeli mg-i kombinátból, valamint tudomása szerint 1943-44-ben az erdő tarra lett vágva.</p> <p>- Megpróbálnak együttműködni, szerintük jól bántak eddig is az erdővel, nincs kirabolva.</p> <p>- Fatolvajlással szemben nem tudnak mit tenni.</p> <p>- A terület egy részén nincs erdőgazdálkodó, és szerintük üzemterv sem.)</p>	fórumon	részben	<p>A Natura 2000 területek kijelölését követően a jogi jelleg megváltozásáról való tájékoztatás szinte az egész országban problémás volt. A kifüggesztések információi vélhetően valóban nem jutottak el a földtulajdonosokhoz és más érintettekhez megfelelő hatékonysággal. A tájidegen és inváziós amerikai kőrös (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>) és az őshonos magyar kőrös (<i>Fraxinus angustifolia subsp. danubialis</i>) más megítélés alá esik. Az előbbi faj természetvédelmi szempontból nem kívánatos a területen, az önkéntesen vállalható előírások egy része éppen ezt a célt szolgálja.</p>

3.4.3.2. A legfontosabb észrevételek, amelyek alapján a terv módosításra került:

Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság észrevételei alapján: Vízyűjtő-gazdálkodási terv megnevezése aktualizálva lett.

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUHN21162 Jászsószentgyörgyi erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUHN21162 Jászsószentgyörgyi erdő Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. május „12.”

